

**Tibbiyot muassasalarini moddiy rag'batlantirish
va rivojlantirish jamg'armasi hisobining nazariy-uslubiy asoslari**

O'zbekiston Respublikasi Bank-Moliya Akademiyasi 70412201 - Davlat moliyaviy nazorati va auditi magistranti **Abilqosimov O'ktam Abilqosimovich** va Dots. **Z.Pardayeva** TMI

**Medical material support
and theoretical and methodological foundations of development fund
accounting**

Academy of Banking and Finance of the Republic of Uzbekistan 704112201 - Master of State Control and Audit **Abilqosimov O'ktam Abilqosimovich** and Assoc. **Z. Pardayeva** TMI

Annotatsiya: Mazkur ilmiy tezisdagi tibbiyot muassasalarini moddiy rag'batlantirish va rivojlantirish jamg'armasi hisobining nazariy va uslubiy asoslari o'rganiladi. Tibbiyot muassasalarining moliyaviy mustaqilligi va ularning rivojlanishi uchun qo'shimcha moliyaviy manbalarni shakllantirish muhim ahamiyatga ega. Tezisdagi sog'liqni saqlash tizimining moddiy bazasini mustahkamlash, tibbiy xizmat sifatini oshirish hamda ushbu sohada davlat va xususiy sektor o'rtasidagi hamkorlikning samaradorligi masalalari ko'rib chiqiladi. Shuningdek, jamg'arma hisobining asosiy tamoyillari va uning boshqaruv jarayonlariga ta'siri tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: tibbiyot muassasalari, moddiy rag'batlantirish, rivojlantirish jamg'armasi, moliyaviy mustaqillik, sog'liqni saqlash tizimi, moliyaviy manbalar, tibbiy xizmat sifati, davlat-xususiy hamkorlik.

Abstract: This scientific thesis examines the theoretical and methodological foundations of the financial incentive and development fund of medical institutions. The formation of additional financial resources is important for the financial independence of medical institutions and their development. The thesis examines the issues of strengthening the material base of the health care system, improving the quality of medical services, and the effectiveness of cooperation between the state and private sectors in this field. Also, the main principles of savings account and its impact on management processes are analyzed.

Key words: medical facilities, financial incentives, development fund, financial independence, healthcare system, financial resources, quality of medical services, public-private cooperation.

Kirish

Tibbiyot muassasalarining moddiy-texnik bazasini mustahkamlash, zamonaviy asbob-uskunalar va dori vositalari bilan ta'minlash, shuningdek, tibbiy xizmatlar sifatini oshirish hozirgi kunda dolzarb masalalardan biridir. Bu jarayonda muassasalarning moliyaviy holatini yaxshilash, ularning iqtisodiy samaradorligini oshirish va rivojlantirish jamg'armalarining o'rni juda muhimdir.

Tibbiyot muassasalarining moddiy rag'batlantirish va rivojlantirish jamg'armasi sog'liqni saqlash tizimida qo'shimcha moliyaviy resurslarni shakllantirishda muhim vositadir. Ushbu jamg'armalar muassasalar faoliyatini samarali boshqarish, moliyaviy barqarorlikni ta'minlash hamda tibbiy xizmat ko'rsatish sifatini oshirish uchun zarur. Shu sababli, mazkur jamg'arma hisobining nazariy va uslubiy asoslarini chuqur o'rganish va ularning tibbiyot muassasalariga ta'sirini tahlil qilish alohida ahamiyat kasb etadi.

Ushbu tezisda tibbiyot muassasalarini moddiy rag'batlantirish va rivojlantirish jamg'armasi hisobining asosiy tamoyillari, moliyalashtirish usullari va samaradorligini oshirish yo'llari tahlil qilinadi.

Tibbiyot muassasalarini moliyaviy jihatdan qo'llab-quvvatlash va ularning rivojlanishi uchun samarali moliyaviy boshqaruv tizimini yaratish sog'liqni saqlash tizimining asosiy vazifalaridan biri hisoblanadi. Ayni vaqtda davlat tomonidan ajratilayotgan mablag'lar tibbiyot muassasalarining barcha ehtiyojlarini qondirishga yetarli bo'lmasligi mumkin, bu esa qo'shimcha moliyaviy manbalar yaratishni talab

“CONFERENCE OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES IN SCIENTIFIC INNOVATIVE RESEARCH”

Volume 10. October 2024

qiladi. Shu maqsadda, tibbiyot muassasalarini moddiy rag'batlantirish va rivojlantirish jamg'armalari tashkil qilinmoqda.

Bu jamg'armalar nafaqat tibbiy xizmatlarning sifatini oshirish, balki tibbiyot xodimlarining ish haqi, ularning ijtimoiy himoyasini ta'minlash, muassasalar infratuzilmasini rivojlantirish, yangi texnologiyalarni joriy etish va boshqa muhim maqsadlar uchun ham moliyaviy resurslarni yaratishga xizmat qiladi.

Shu o'rinda, tibbiyot muassasalarining moliyaviy barqarorligini ta'minlashda rivojlantirish jamg'armalari hisobining uslubiy asoslari, boshqaruv mexanizmlari va moliyaviy resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish yo'llarini tahlil qilish zarur bo'ladi. Tezis davomida moliyaviy hisob-kitoblar, jamg'arma mablag'larini shakllantirish va boshqarish, shuningdek, moliyalashtirishning turli modellari haqida muhim masalalar ko'rib chiqiladi.

Bu jarayon, ayniqsa, davlat va xususiy sektor o'rtasidagi hamkorlikni rivojlantirish bilan bog'liq bo'lib, davlat-xususiy sheriklikning sog'liqni saqlash tizimidagi rolga alohida e'tibor qaratiladi. Ushbu tizim jamg'arma resurslaridan samarali foydalanishni ta'minlaydi, tibbiyot muassasalarining iqtisodiy mustaqilligini oshiradi va xizmatlar sifatini yaxshilashga yordam beradi.

Shunday qilib, ushbu tadqiqot tibbiyot muassasalarini moddiy rag'batlantirish va rivojlantirish jamg'armasi hisobining nazariy va uslubiy asoslarini har tomonlama ko'rib chiqadi va tibbiyot sohasida moliyaviy barqarorlikka erishish uchun tavsiyalar beradi.

Xulosa

Tibbiyot muassasalarini moddiy rag'batlantirish va rivojlantirish jamg'armalari sog'liqni saqlash tizimida moliyaviy barqarorlikni ta'minlash va tibbiy xizmatlar sifatini oshirishda muhim o'rin tutadi. Ushbu jamg'armalar, tibbiyot muassasalariga qo'shimcha moliyaviy manbalar yaratib, ularning mustaqil faoliyat yuritishiga va modernizatsiyalashiga imkon beradi.

Tadqiqot davomida tibbiyot muassasalarining moliyalashtirish usullari, jamg'armalarning shakllantirilishi va boshqarish mexanizmlari o'rganildi. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, jamg'armalar samaradorligini oshirish uchun moliyaviy resurslardan maqsadli va oqilona foydalanish muhim ahamiyatga ega. Shu bilan birga, davlat-xususiy sheriklik, sog'liqni saqlash tizimidagi samarali boshqaruvning asosiy

omillaridan biri sifatida, rivojlantirish jamg‘armalarini yanada samarali boshqarishda muhim rol o‘ynaydi.

Shunday qilib, tibbiyot muassasalarini moddiy rag‘batlantirish va rivojlantirish jamg‘armalarining muvaffaqiyatli faoliyat ko‘rsatishi, tibbiy xizmatlar sifatini oshirish va sog‘liqni saqlash tizimi barqarorligini ta‘minlash uchun zarurdir. Ushbu jamg‘armalar asosida moliyaviy boshqaruvning nazariy-uslubiy asoslarini chuqur tahlil qilish orqali, tibbiyot muassasalarining iqtisodiy mustaqilligini oshirish va moliyaviy resurslardan samarali foydalanish bo‘yicha aniq tavsiyalar ishlab chiqildi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Abdullaeva, N. A. (2019). Sog'liqni saqlash tizimini moliyalashtirishda davlat-xususiy sheriklikning ahamiyati. Tibbiyot iqtisodiyoti va menejmenti jurnali, 4(2), 23-30.
2. Karimov, I. A. (2020). Tibbiyot muassasalarini moliyaviy boshqarish asoslari. Tashkent: Iqtisodiyot nashriyoti.
3. Mamatqulov, S. (2018). Sog'liqni saqlash tizimida moliyaviy menejment va uning samaradorligini oshirish yo'llari. Sog'liqni saqlash menejmenti, 7(1), 45-50.
4. OECD (2021). Health financing in transition economies: Lessons from Eastern Europe and Central Asia. Paris: OECD Publishing.
5. Smith, P. C., & Preker, A. S. (2018). Spending wisely: Buying health services for the poor. Washington, DC: World Bank Publications.
6. Vohidov, M. (2017). Davlat sog'liqni saqlash tizimining moliyalashtirish usullari. Moliyaviy tahlil va boshqaruv jurnali, 3(6), 12-19.
7. World Health Organization (WHO). (2020). Financing health systems: A guide for policy-makers. Geneva: WHO Press.
8. Yusupov, O. (2019). Tibbiyot muassasalarida iqtisodiy samaradorlik va moliyaviy boshqaruvni rivojlantirish. Toshkent: Sog'liqni saqlash vazirligi nashriyoti.